

Usnesení Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.12.1986, sp. zn. 10 Co 198/86, ECLI:CZ:NS:1986:10.CO.198.1986.1

Číslo: 25/1988

Právní věta: Průměrný měsíční výdělek, z něhož se vyměřuje starobní důchod účastníka odboje, se zjišťuje také podle zásad uvedených v ustanovení § 52 zákona č. 121/1975 Sb. /1/ z hrubých výdělků stejně kvalifikovaných zdravých pracovníků v povolání, které účastník odboje vykonával před tím, než pro své zdravotní poškození, které utrpěl v souvislosti s odbojovou činností, změnil dosavadní zaměstnání. Přitom je třeba předpokládat (ve smyslu ustanovení § 21 vyhlášky č. 128/1975 Sb. /2/), že taková změna zaměstnání je v souvislosti s odbojovou činností (vězněním, internací), není-li vyloučena povahou případu.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.12.1986

Spisová značka: 10 Co 198/86

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Důchod

Předpisy: 121/1975 Sb. § 52 128/1975 Sb. § 21

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 25

Průměrný měsíční výdělek, z něhož se vyměřuje starobní důchod účastníka odboje, se zjišťuje také podle zásad uvedených v ustanovení § 52 zákona č. 121/1975 Sb. /1/ z hrubých výdělků stejně kvalifikovaných zdravých pracovníků v povolání, které účastník odboje vykonával před tím, než pro své zdravotní poškození, které utrpěl v souvislosti s odbojovou činností, změnil dosavadní zaměstnání. Přitom je třeba předpokládat (ve smyslu ustanovení § 21 vyhlášky č. 128/1975 Sb. /2/), že taková změna zaměstnání je v souvislosti s odbojovou činností (vězněním, internací), není-li vyloučena povahou případu.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČSR z 30. 12. 1986, [10 Co 198/86](#))

Rozhodnutím Úřadu důchodového zabezpečení v Praze z 16. 5. 1986 byla zamítnut žádost navrhovatele o výpočet jeho starobního důchodu z průměrného měsíčního výdělku stanoveného podle ustanovení § 52 zákona č. 121/1975 Sb., protože zdravotní důvody, pro něž navrhovatel k 15.

6. 1953 ukončil zaměstnání, zařazené do II. pracovní kategorie, nebyly shledány v příčinné souvislosti s vězněním v koncentračním táboře.

Navrhovatel v opravném prostředku proti uvedenému rozhodnutí namítal, že byl vězněn v koncentračním táboře od 14. 9. 1943 do 20. 8. 1944, kde po celou dobu pracoval v podzemí, tam se také spalo a odtud po celou dobu nebyli pouštěni na povrch. Je přesvědčen, že změna jeho zdravotního stavu, která vedla v roce 1953 ke skončení jeho zaměstnání ve II. pracovní kategorii, je v příčinné souvislosti se životními útrapami při tomto věznění.

Krajský soud v Ostravě rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení potvrdil, když na základě provedeného dokazování nepovažoval za prokázáno, že ke změně zaměstnání navrhovatele v roce 1953 došlo pro zdravotní poškození, které utrpěl v souvislosti s odbojovou činností.

Navrhovatel v odvolání namítal, že již v roce 1947 onemocněl a že mu lékař doporučoval změnu zaměstnání. Tehdy nechtěl zaměstnání II. pracovní kategorie opustit, absolvoval jeřábnický kurs a zaměstnání jeřábníka vykonával až do roku 1953, kdy mu bylo zakázáno pracovat v hutním provozu.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumala usnesení soudu prvního stupně i dosavadní výsledky řízení a rozhodl tak, že změnil toto usnesení a uvedené rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení zrušil.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 52 zákona č. 121/1975 Sb. /3/ jestliže účastník odboje změnil pro zdravotní poškození, které utrpěl v souvislosti s odbojovou činností, své dosavadní zaměstnání, zjišťuje se jeho průměrný měsíční výdělek pro výpočet důchodu, pokud je to pro něj výhodnější, z hrubých výdělků stejně kvalifikovaných zdravých pracujících v povolání, jež účastník odboje dříve vykonával.

Otázku příčinné souvislosti zdravotního poškození s odbojovou činností řešilo ustanovení § 21 vyhlášky č. 128/1975 Sb. v případě vzniku plné nebo částečné invalidity účastníka odboje tak, že se předpokládalo, že invalidita vznikla v souvislosti s odbojovou činností (vězněním, internací), není-li tato souvislost vyloučena povahou případu. Byla zde tedy stanovena domněnka o příčinné souvislosti, ovšem, domněnka vyvratitelná, což z hlediska skutečností rozhodných pro posouzení uvedené otázky znamenalo, že bylo třeba prokazovat skutečnosti, které uvedenou souvislost vylučovaly, a že naopak nebylo třeba prokazovat skutečnosti svědčící pro tuto souvislost.

I když bylo ustanovení § 21 vyhlášky č. 128/1975 Sb. určeno k výkladu ustanovení § 27, § 55 odst. 4 a § 56 odst. 4 zákona č. 121/1975 Sb. nebyl důvod k tomu, aby v něm uvedená domněnka se neuplatňovala i pro ustanovení § 52 téhož zákona, v němž se řešila otázka výhodnějšího stanovení průměrného měsíčního výdělku účastníka odboje, jenž pro zdravotní poškození, které utrpěl v souvislosti s odbojovou činností, musel změnit své zaměstnání.

Zvláštní úprava důchodového zabezpečení účastníků odboje podle ustanovení § 51 a násl. zákona č. 121/1975 Sb. sledovala v oblasti důchodového zabezpečení mimo jiné též zmírnění některých nepříznivých následků účastní v odboji, mezi něž především patří následky poškození zdraví, a to bez ohledu na to, zda se projeví ihned při skončení odbojové činnosti anebo až s časovým odstupem. Zmírnění těchto následků řešil i zvláštní způsob stanovení průměrného měsíčního výdělku účastníka odboje podle ustanovení § 52 téhož zákona č. 121/1975 Sb. Účel tohoto ustanovení by ovšem byl v některých případech zmařen, kdyby pro velký časový odstup účastník odboje nemohl prokázat (např. pro neexistenci zdravotní dokumentace) původ svého zdravotního poškození při účasti v odboji. Mohlo by dojít k situaci, že by v případě vzniku invalidity platila domněnka přímé souvislosti zdravotního poškození s účastí v odboji, kdežto použití ustanovení § 52 zákona č. 121/1975 Sb. pro totéž zdravotní poškození by bylo vyloučeno, protože příčinnou souvislost by nebylo možné prokázat.

Z uvedených důvodů bylo tedy třeba i pro účely použití ustanovení § 52 zákona č. 121/1975 Sb. vycházet z domněnky o příčinné souvislosti tak, jak byla upravena v ustanovení § 21 vyhlášky č. 128/1975 Sb. pro případ invalidity.

V projednávané věci bylo již v řízení před soudem prvního stupně prokázáno, že navrhovatel byl 15. 6. 1953 přeřazen ze zaměstnání v ocelárně pro chronickou spastickou bronchitidu jako vychovatel do domova učňů a byla mu doporučena práce v teple, suchu a bez značné námahy. Podle posudku posudkové komise sociálního zabezpečení z 8. 7. 1986 nelze prokázat souvislosti uvedeného onemocnění s účastí navrhovatele v odboji, avšak ani nelze tuto souvislost vyloučit.

Z těchto skutečností odvolací soud dovodil, že navrhovatel splňoval podmínky pro stanovení jeho průměrného měsíčního výdělku podle ustanovení § 52 zákona č. 121/75 Sb., protože bylo prokázáno, že jeho zaměstnání strojníka nebo jeřábníka v ocelárně skončilo ze zdravotních důvodů, a nelze vyloučit, že uvedený zdravotní stav je následkem poškození zdraví, které utrpěl při svém věznění v koncentračním táboře v letech 1943 až 1944.

Na Úřadu důchodového zabezpečení bude, aby o žádosti navrhovatele o přepočtení jeho starobního důchodu znovu rozhodl, při čemž bude vycházet z toho, že navrhovatel splňoval podmínky pro stanovení jeho průměrného měsíčního výdělku podle ustanovení § 52 zákona č. 121/1975 Sb.

Z uvedených důvodů odvolací soud odvoláním napadené usnesení soudu prvního stupně podle ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil tak, že rozhodnutí Úřadu důchodového zabezpečení v Praze zrušil a vyslovil právní závěr, jímž je tento orgán vázán podle ustanovení § 249 odst. 3 o. s. ř.

Protože navrhovateli žádné náklady nevznikly a Úřad důchodového zabezpečení neměl v řízení úspěch, nebyl přiznána žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů (§ 224 odst. 2, § 142 odst. 1 a § 244 odst. 1 o. s. ř.

Poznámky pod čarou:

- 1) Srov. nyní § 60 zákona č. 100/1988 Sb.
- 2) Srov. nyní § 63 odst. 4 č. 100/1988 Sb.
- 3) Srov. nyní § 63 odst. 4 zákona č. 100/1988 Sb.